

Núm. 470

MAI ENRERA

DESEMBRE 2021 **REVISTA D'ACTIVITATS DE MUNTANYA, ESPORT I CULTURA**

Club Excursionista
de Gràcia

Sumari

MAI ENRERA

El viatge espeleològic del GIE a Mallorca

04

El passat mes d'agost del 2021 la secció d'Espeleologia i Barranquisme (GIE) del nostre Club va organitzar un viatge a l'illa de Mallorca per fer visites espeleològiques a diferents cavitats.

Cap de setmana a Gandesa

09

"Sitera", "espill", "xalar", "mano", "antes", "parlam", "Lo riu Ebro"... Reconeixeu aquests mots? Són paraules vives del parlar de la Terra Alta. Catalunya és terra de pas i la Terra Alta ha vist passar moltes coses...

Denali 2ªpart

12

L'endemà, i mentre ens preparem per a tornar al camp III per acabar de remuntar la resta del material, ens assabentem que una expedició del Maresme que es troba a la via «West Rib»...

Registro Estatal de Accidentes por Alud

15

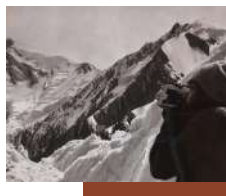
A la fi dels anys 80 del passat segle, es va decidir la creació del Registro Estatal de Accidentes por Alud, un ens sense finalitat de lucre, on es concentrés tota aquella informació, possible, sobre la neu i les allaus...

Sant Marçal i la Creu d'en Picarín

19

Durant molts anys, quan pujàvem a les Agudes des de Sant Marçal del Montseny, tot seguint el GR 5.2 per la pista que passa sota els 1.209 m del Puig d'Ou...

Jordi Matas i Grau

24

Després de la mort d'en Jordi Matas, ben poca cosa s'havia publicat sobre les circumstàncies de tan dissortada desaparició i vet ací, que cinquanta anys més tard, na Eulàlia Sancho Planas ens assabenta de llurs records.

Travessa de l'Aude 3.0

29

Ja era la quarta travessa per la zona de l'Aude que programàvem i calia traçar un nou recorregut que no haguéssim fet en cap de les edicions anteriors i, tot i algunes coincidències, ho hem aconseguit.

El GEDE als Astazus

32

Els Pirineus tenen racons que et deixen bocabadat, generen somnis i aventures cada vegada que t'enfonces per les seves valls, et fan descobrir la grandiositat de la natura...

EDITORIAL

Text: Joan Alarcón

Des del darrer enviament del Mai Enrera, un munt de fets ens han acompanyat i malgrat tots els problemes i impediments viscuts, han permès portar a terme una quantitat d'activitats i gestions no menyspreables.

Durant el mes d'agost la gent del GIE va fer una estada a Mallorca realitzant una gran activitat fruit de la qual en teniu un interessant article amb unes fotos molt espectaculars. També la Secció de BTT es va llençar sobre les seves bicis a un interessant recorregut pels paratges de l'Aude, zona que tenen molt visitada i que té una relativa proximitat al nostre refugi de la Molina. Aquest, afortunadament, durant l'estiu i després de l'aixecament d'algunes restriccions, ha pogut donar el servei de pernoctació i estada als seus usuaris.

La Matagalls Montserrat va superar el repte de portar a bon fi la "nostra travessa". Recollida de dorsals i documentació amb cita prèvia, distribució dels controls, avituallaments amb un altre format i rebuda dels marxadors. Es va superar la incògnita de fer l'activitat acompanyats de la pandèmia i també la tarda-nit de pluja que acompanyà els controls en algun moment.

El GEDE va gaudir de la seva visita a la vall de Pineta i pujada al "Balcó", on un parell de cordades escalaren els itineraris que conduïen al Gran i Petit Astazu.

Enguany es compleix el 50 aniversari de la mort d'en Jordi Matas, i ens arribà un escrit que de manera molt emotiva ens explicava els fets que no es publicaren en aquell temps.

El tema de les gestions i, com a més important, continuen els contactes amb les autoritats i responsables dels permisos per a les obres que estan projectades al Club. La insistència i perseverança no s'han d'abandonar mai. Altres subvencions i ajuts pel Centenari segueixen el seu curs.

Però, el temps s'escola ràpidament i ens trobem molt a prop del primer acte que donarà inici al Centenari de l'entitat. A partir d'aquest, un reguitzell d'activitats de tota mena demanaran la nostra atenció i participació, i com demanava en l'anterior publicació, tot l'ajut serà inestimable.

Joan Alarcón

Club Excursionista de Gràcia

Edita: Club Excursionista de Gràcia
Passatge Mulet, 4, 08006 Barcelona

Tel: 932 378 659 / 932 373 148

Email: cegracia@cegracia.cat

Web: cegracia.cat

Facebook: /clubexcursionistadegracia

Twitter: @cegraciakat

Instagram: @clubexcursionistadegracia

Creu de Sant Jordi 1992

Medalla d'Honor de Barcelona 2004

Placa de Bronze de la Reial Ordre del Mèrit Esportiu 2011

Coordinació i Consell de redacció:

Joan Alarcón i Jordina Grau

Maquetació: Lucas J. Wainer

Dipòsit legal: B.9720-1961

ISSN 2696-7235

Col·laboradors: Bruno García, Eulàlia

Sancho, Francesc Sanahuja, Frederic Clares, José Francisco Lloret, Joan Alarcón, Jordina Grau, Maria José Sánchez, Óscar Farrerons, Pere Rodés, Ricard Martínez, Vanessa Sánchez

Adherit a: Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, Federació Catalana d'Espeleologia, Federació Catalana d'Entitats Corals i Mountain Wilderness Catalunya. Membre Fundador de la Federació Internacional de Càmping i Caravanning

En Adreces de contacte:

Club: cegracia@cegracia.cat

Presidència: presidencia@cegracia.cat

Butlletí: butlleti@cegracia.cat

Esquí de muntanya: esquí@cegracia.cat

Muntanya: muntanya@cegracia.cat

Senders: grupdesenders@cegracia.cat

Escalada: gede@cegracia.cat

Espeleologia: gie@cegracia.cat

BTT: btt@cegracia.cat

Famílies: families@cegracia.cat

agrupament@cegracia.cat

matinals@cegracia.cat

consultes@matagallsmontserrat.cat

En la revista 469 a la pàgina 8, en lloc de Manali a de dir Denali. A les pàgines 14 i 15, alguns peus de foto corresponen al Priorat i no als Andes. La ressenya de la contraportada és de Francisco Carmona. Foto d'aquesta portada Cova Es Coloms (Manacor): Vanessa Sánchez. Contraportada: Flor de Neu. Disseny de Bruno García.

El viatge espeleològic del GIE a Mallorca

Text: Maria José Sánchez Fotos: Vanessa Sánchez

El passat mes d'agost del 2021 la secció d'Espeleologia i Barranquisme (GIE) del nostre Club va organitzar un viatge a l'illa de Mallorca per fer visites espeleològiques a diferents cavitats. Durant uns dies vam poder gaudir de les meravelles subterrànies d'aquesta illa.

Cova des Pont (Manacor)

Mallorca és una gran mola calcària en mig del mar Mediterrani, plena de cavitats formades durant milions d'anys per l'acció de l'aigua. **Desenes de cavitats repartides pel Litoral Mallorquí a les quals, majoritàriament,** es pot accedir per terra. El patrimoni espeleològic de les Illes Balears té un destacable valor geològic i mediambiental que requereix una acurada protecció per ser un dels més importants del món. Els jaciments paleontològics, la fauna cavernícola, els aqüífers subterranis, la infinitat de peculiaritats i la gran quantitat d'espeleotemes existents ens van motivar, als membres de la nostra secció, a participar en aquesta sortida de nou dies de durada. **Vam tenir la sort de comptar amb la col·laboració de Vanessa Sánchez i Antonio García, amics, companys i espeleòlegs,** residents a Mallorca des de fa uns anys i bons coneixedors de la zona, que ens van guiar i acompanyar en totes les activitats que ens van proposar. També ens van facilitar la tramitació dels permisos necessaris per poder visitar les cavitats protegides pel ZEC. La programació d'activitats va ser intensa i variada. Vam tenir l'oportunitat de visitar coves marines superant petits passos submarins per entrar, a les quals es va accedir per mar, tant en llanxa com nedant. Vam contemplar **formacions extraordinàries i úniques, difícils de trobar en altres cavitats de la península.** Ens vam submergir en llacs subterranis infinits d'aigua temperada. I vam gaudir dels paratges naturals de la costa i litoral mallorquí i de la serra de Tramuntana amb un temps immillorable per la pràctica de l'espeleologia i el barranquisme. Són moltes les espectaculars imatges recollides que tenim d'aquells dies, ha estat difícil escollir les que haurien d'estar presents en aquest article. Van quedar moltes cavitats per visitar, molts torrents per descendir, molts paratges per conèixer i moltes les experiències per viure. **De ben segur que tots nosaltres voldríem tornar de nou a Mallorca ben aviat.** Els meus agraïments a tots els companys amb els quals vaig compartir les activitats. A Vanessa i Antonio per la seva hospitalitat i acollida i per les fantàstiques fotografies recollides en aquest article. I a Sergi Duatis per les seves aportacions a l'hora d'inspirar-me per escriure.

Entrada a la Cova des Pont (Manacor)

CALENDARI DE LES ACTIVITATS REALITZADES:

8/8/21 Cova de Na Mitjana (Capdepera). Cavitat situada a la Costa Gabellina, de petita boca d'entrada i amb un recorregut de cent metres, probablement utilitzada pels contrabandistes en altres temps. **Considerada d'interès històric i arqueològic** a més d'espeleològic, on trobem formacions úniques i un llac amb aigua salada, perquè està comunicada amb el mar. La cova segueix activa, ja que l'aigua es continua filtrant per les estalagmites.

9/8/21 Torrent de Lli de Sa Marina (Valldemosa). La composició majoritàriament de roca calcària de la Serra de Tramuntana junt amb la capacitat d'erosió de l'aigua, ha facilitat la formació d'un gran nombre de torrents, dels quals trenta-cinc s'han convertit en itineraris equipats per la pràctica del barranquisme. **El torrent del Lli és considerat com un dels "vuit clàssics de Mallorca"**. Es despenja des de Son Mas fins a la Marina de Valldemosa amb unes vistes espectaculars del mar i és el de més recorregut de la zona. Només carrega aigua després de fortes pluges. El vam descendir en sec durant la tarda i l'activitat va finalitzar amb un bany nocturn a les aigües de Valldemosa.

10/8/21 Cova des Pirata i Cova des Pont (Manacor). **Cavitats protegides.** Cavitats comunicades entre sí per una galeria inundada des del llac Victòria de la cova des Pont fins al llac del fons de la cova des Pirata. **Van ser les primeres de Mallorca en ser connectades** per mitjà de la pràctica de l'espeleo-busseig els anys 1998-99. Ambdues coves formen part del mateix sistema endokàrstic, però han sigut separades a la superfície per diferents fenòmens geològics.

Cova des Pirata. Cavitat de grans dimensions amb multitud de formacions de tota mena i diferents mides. Va ser habilitada per ser visitada el 1987, però no va continuar la seva explotació com va passar amb les coves del Drac. Val a dir que aquesta cavitat la vam visitar amb banyador.

Cova Cal Pesseo (Pollença)

Cova des Pont. Cova amb una entrada de grans dimensions, oculta sota la vegetació i envoltada de figueres **a la qual s'accedeix per mitjà d'una porta amb cadenats, baixant per unes escales** de pedra i passant un pont construït pensant en la seva obertura al públic. Per visitar aquesta cavitat cal l'ús del neoprè, ja que està inundada pràcticament en la seva totalitat.

11/8/21 Cova de Cal Pesseo (Pollença). Situada a la serra de Cavall Bernat, és de les més conegudes de Mallorca i utilitzada en els cursos d'iniciació a l'espeleologia. Cavitat senzilla amb sales àmplies i plenes de formacions i multitud d'espeleotemes. Recorregut amb estretors i algun pas complicat que incrementa el caràcter esportiu de la visita.

12/8/21 Cova des Coloms (Manacor). Autèntic tresor subaquàtic. Aquesta cova està situada entre les Cales de Mallorca i Portocristo. L'aproximació la vam fer per mar nedant uns dos-cents metres aproximadament des de Cala Falcó. La impressionant **volta de l'entrada dona pas al fons, a un petit accés submarí d'uns metres;** la seva superació ens permetrà accedir a l'interior de la cavitat. Una vegada dins es realitza una ruta circular. Visitem les diferents i impressionants galeries de grans dimensions, com l'anomenada Sala de la Catedral amb milers de formacions espectaculars. Nedem en els diferents llacs d'aigua cristal·lina i freda, comunicats entre sí, i es passeja per sobre el terra polit d'aspecte marmori per l'acció de l'aigua de mar. Aquesta cavitat és freqüentada per turistes i empreses, d'aquí la importància de la seva preservació i conservació.

13/8/21 Cova de Ses Llàgrimes (Alcúdia). Aquesta cavitat càrstic-marina d'uns quatre-cents metres de recorregut va ser descoberta per casualitat per un grup de bussejadors l'agost de 1999. Destaca per la seva bellesa estètica i l'abundància i bon estat de

Cova de Sa Campana (Escorça)

Cova de Ses Llàgrimes (Alcúdia)

Cova Es Coloms (Manacor)

Cova de Sa Campana destaca pel seu interès biològic a més de l'espeleològic. Es pot dividir en diferents sectors segons la dificultat que suposa la progressió i es pot fer necessària la pernoctació per completar el seu recorregut integral

conservació dels seus espeleotemes. Amb colades i columnes que revesteixen les parets des de l'entrada mateix amb gours* i espeleotemes subaquàtics i formacions epiaquàtiques** extraordinàries que per la seva forma van suggerir als seus descobridors el nom de la cavitat. **L'aproximació requereix embarcació per arribar al penya-segat on es troba.** Una vegada localitzada l'entrada s'ha de superar un petit sífó d'uns dos metres que es pot realitzar en apnea. S'ha de tenir en consideració l'estat de la mar per poder accedir, ja que els canvis bruscos de pressió al seu interior així com la mala mar i la virulència de les onades dificultarien i podrien comprometre sobretot la sortida dels espeleòlegs de la cavitat.

14/8/21 Cova de Sa Campana (Escorça). Considerada la segona cavitat més profunda i només superada en tres metres per l'avenc de Puig Caragoler, és una de les més boniques de Mallorca. Destaca pel seu interès biològic a més de l'espeleològic. Es pot dividir en diferents sectors segons la dificultat que suposa la progressió i es pot fer necessària la pernoctació per completar el seu recorregut integral. **El que més impressiona són les grans dimensions de les seves sales,** ja que no hi ha cap altra cavitat a l'illa amb sales d'aquesta mida, a excepció de " La sala que no té nom" a la cova des Pas de Vallgornera.

*Petit dic natural format a les coves càrstiques.

**Per sobre de l'aigua.

Espai museístic amb Joan Sambró

Cap de setmana a Gandesa

Text i fotos: Frederic Clares

**“Sitera”, “espill”, “xalar”, “mano”, “antes”, “parlam”, “Lo riu Ebro”...
Reconeixeu aquests mots? Són paraules vives del parlar de la Terra Alta. Catalunya és terra de pas i la Terra Alta ha vist passar moltes coses des que els senyors del Pallars baixessin dels Pirineus a aquestes contrades. Com bé sabeu, a Senders fem de les nostres sortides espais on barrejar la natura i la cultura. Així que amb el desig de connectar i conèixer una mica més els espais de la Batalla de l’Ebre, el cap de setmana de l’1 i 2 de febrer vàrem fer via cap a Gandesa.**

Sistema de trinxeres

Amb el Pepe de bon humor, vàrem rodar amb ganes els 175 quilòmetres que ens separàvem de La Fatarella, punt de sortida de la nostra ruta del dissabte. Tan bon punt arribar, vàrem prendre, a l'assalt, un dels bars del poble per fer un mos abans de la sortida (alguns van cruspir-se uns bons plats de calls i vi de la terra). Poc després sortíem pels carrers del poble per anar a trobar en Joan Sembró, un dels membres de «Lo Riu», Associació per l'Estudi del Patrimoni Arqueològic i Històric de les Terres de l'Ebre. Al petit l'espai museístic, en Joan ens va recordar, entre uniformes, objectes recuperats i una font inabastable de memòria, aquells històrics dies de la Batalla de l'Ebre. S'ha de dir que en Joan barreja l'esperit del comptador d'històries amb el d'investigador històric, i ho fa molt bé. "Encabat", vàrem sortir del nucli de La Fatarella i, per un itinerari força planer al voltant del Barranc de les Paumeres, vàrem transitar per la Serra de la Fatarella cap a la "partida" dels Raimats. Mentre anem fent via, en Joan ens espera en punts estratègics on ens fa cinc cèntims de la vida dels camperols, dels camps, la singularitat d'una barraca de pedra seca i parades per explicar-nos, des d'un mirador, els moviments dels exèrcits els últims dies de la Batalla de l'Ebre. Comencem a entendre

l'esforç titànic de defensa i atac dels dos bàndols. L'hora del nostre habitual dinar de motxilla va fer-se a uns metres de trinxeres, un petit búnquer i niu de metralladora descoberts als camps de conreu. Escoltem el nostre guia al peu del monument a Manuel Tagüeña, tinent coronel del XV Cos de l'Exèrcit Republicà. Després de fer un volt per unes instal·lacions que van servir de descans als soldats abans de reprendre la batalla, és hora de plegar veles. Amb una intensa sensació d'èpiques batalles, retornem per les nostres passes cap a La Fatarella. Avui és la Festa Major d'Hivern, i malgrat que les nostres ganes de gaudir-ne només podem veure de lluny algunes «tortades», pastissos semblants a les mones de pasqua que són ballats i repartits entre la gent. Prenem camí cap a la capital de la Terra Alta, Gandesa, on tenim el nostre hotel per agafar forces després de tanta batalla. Un servidor i uns quants companys no podíem marxar sense fer-nos amb una garrafeta de la genial i daurada garnatxa blanca de Gandesa que tants cops regala les taules d'ací. Sense dutxa, fem seguici cap a la Cooperativa de Gandesa d'on sortim com uns campions. Altres companys opten per visitar una mica el centre. Ja refugiats a l'hotel, passem comptes amb el nostre estómac amb un bon sopar i, en acabar, ens allitem.

L'endemà, encetem la segona jornada amb un bon esmorzar a l'Hotel Piqué i fem ruta per anar al nostre punt inicial, Batea. És una ciutat medieval, amb un barri antic ben conservat, molts llocs interessants, molta història i un anomenat vi negre. Esteve Frisach, president del Patronat pro Batea, és el nostre guia per a la caminada d'avui. Durant unes tres hores llargues, ens duu per les terres que envolten la vila i ens deixa perplexos davant la riquesa de les seves restes; llevat de l'Anna, que prefereix gaudir-ne de la tranquil·litat del poble. De forma progressiva, anem sortint i agafant alçada. Passem per un antic molí del segle XIX que antigament fou punt de trobada com a font i bassa que va portar aigua per a la població. Seguim ascendint per a arribar al bell mig d'unes tombes funeràries que el nostre guia situa al voltant del 700-800 aC., una d'elles amb empremtes iberes de l'arbre de la vida. Continuem el trajecte i ens trobem ni més ni menys que amb un tram de calçada romana. Alguns no podem deixar de pensar que caminem sobre les mateixes pedres que fa uns dos mil anys, uns soldats van posar. Amb una caminada típica d'estira-i-arrotonsa, ens apropem als Forts del Collet, on ens trobem amb l'entrada a un búnquer del front fortificat, part de la línia defensiva al començament de la guerra, alguna entrada al niu de metralladora i unes galeries subterrànies de formigó que van servir de línia de defensa. S'apropa migdia i a la una tanca la Cooperativa. Així que accelerem el pas per tal d'endur-nos algun vi, oli i productes de la terra ben treballats per la gent de Batea. Enfilem la icònica plaça del poble i abans de marxar gaudim d'una merescuda beguda. Tornem per dinar a Gandesa on, després d'un bon àpat, tornem a Barcelona, més savis i propers al territori.

És Senders. Barreja de cultura i natura, excursionisme i plaers senzills, coneixement i terra. Ja ens ho diu la poetessa:

**Jo no sóc res.
Sóc la fulla,
l'ombra petita de la fulla,
la mica d'airet que fimbreja
dintre de l'ombra petita de la fulla.**

**Jo no camino.
No camino ni parlo,
perquè és ella la que parla:
la terra que em camina per damunt
de tot el que em penso que sóc.**

(Caure, de Laia Noguera i Clofent).

Calçada romana

Galeries subterrànies

Planúria d'aterratge a la gelera

25 anys de la sortida al Denali 1995-2020

(2a part)

Text: Francesc Sanahuja i Toledano Fotos: Expedició

L'endemà, i mentre ens preparam per a tornar al camp III per acabar de remuntar la resta del material, ens as-sabentem que una expedició del Maresme que es troba a la via «West Rib», està demanant ajuda perquè degut al fort vent se'ls ha trencat la tenda i estan patint congelacions. Mentre esperem notícies dels equips de rescat, veiem una figura -a la llunyana cresta- que cau. **Es tracta d'Albert Puig i Aventín, que en l'intent d'anar a l'anomenat «Camp de Futbol» per a dirigir l'helicòpter de rescat**, rellisca pel fort pendent. La inquietud es generalitza entre nosaltres. Els Rangers actuen imme-

diatament i, amb un metge i tres membres de l'equip de rescat, es dirigeixen cap el que s'anomena corredor «Orient Express». A molta distància, es pot observar el petit punt d'un cos inert. Una caiguda de quasi 900 metres. Un membre dels Rangers ens aconsella que tornem al camp III i així ho fem, tot i esperant la tornada del nostre amic i metge Josep Pujante. Mentre tant, per la ràdio, **els Rangers ens confirmen la notícia de que el cos trobat és del grup del Maresme** i que no hi ha res a fer. En Toni Villena és el més afectat del nostre grup, puix tenia relació amb aquell grup d'alpinistes.

Durant el descens, canvia el temps i la marxa es complica perquè no es veuen les esquerdes degut a la boira baixa i al vent que aixeca neu i glaç

Fem una reunió per a comentar la situació i prendre les decisions més adients. Baixar tots implica una complexitat important, puix està tot el material preparat per intentar fer el cim. Per part meva, he tingut algun símptoma del mal d'alçada i a més, es dona la circumstància que com a president de la FEEC tinc la responsabilitat de vetllar pels nostres amics federats (seguiment a l'hospital, repatriació, tràmits, bitllets, informació al consolat, informació als mitjans, etc.). Així doncs, arribem a l'acord que jo torno cap Anchorage.

Per mi s'acaba l'expedició i toca tornada. L'endemà recullo el meu equip i amb tristesa vaig fent el camí de tornada amb la diferència que **l'he de desfer en un sol dia, doncs no dispo de tenda ni de fogonet per aguantar un bivac** i passar una nit al ras. Durant el descens, canvia el temps i la marxa es complica perquè no es veuen les esquerdes degut a la boira baixa i al vent que aixeca neu i glaç. En aquells moments tinc els pensaments en Climent Lupón, Xavi Delgado i Albert Puig, tres joves catalans amb il·lusió a qui el destí els ha jugat una mala passada.

Al cap de set hores de descens en solitari, veig el camp base amb tres avionetes de la companyia K2. A l'arribar, explico amb el meu anglès de discoteca els fets ocorreguts, la meva situació com a responsable de la Federació. **Suposo que pel meu estat d'evident angoixa pels fets succeïts, tothom es porta de meravella.**

La tornada cap Anchorage la vaig fer en dues avionetes, una pel meu material i l'altra on hi vaig jo. Suposo que el meu estat ho diu tot, doncs les atencions són contínues per part del pilot i acompanyants.

Després de la meva marxa, els meus companys pugen al camp IV, on hi passen un parell de dies amb la companyia d'una borrasca de neu i fred àrtic que els té immobilitzats.

Al costat del seu campament hi ha instal·lats un grup de taiwanesos que intenten l'ascensió al Denali com a pas previ a la pujada a l'Everest. La nit anterior a la seva ascensió, un dels seus components, **angoixat, explica que tres dels seus companys no apareixen, doncs sembla que s'han perdut** enmig de la boira, prop del cim on han passat la nit amb temperatures molt baixes. Josep Pujante, després d'equipar-se, surt a la recerca d'aquests alpinistes, però més tard torna solament amb dos d'ells, ja que el tercer no pot resistir el fred nocturn.

Afortunadament, al tercer dia i amb la millora del temps, ascendeixen fins el camp V, denominat «Crow's Nets», a uns 5.950 metres; només queda traspasar una gran planúria prop del cim del McKinley. Cal remarcar que Josep Pujante **fa la tasca de metge durant la recerca dels taiwanesos (dos d'ells pateixen congelacions i des del camp IV són portats a l'hospital.** Pujante troba el cos del tercer alpinista, però l'únic que pot fer és certificar la seva mort. No dubta d'acompanyar els Rangers a la recerca de

Camp V abans del "Camp de Futbol"

Josep Sicart al cim del Mackinley

Camp d'alçada dels Rangers

Passant el Windy Corner

l'altre company de l'expedició del Maresme. Cal dir que després del rescat dels orientals, vist que s'obre un espai de bon temps i donat la proximitat, Pujante determina fer el cim, oportunitat que després de dos intents no pot obviar. Abans de traspasar l'immens «Football Field» per arribar al cim del Denali, puc imaginar-me la gran sensació per la fita aconseguida, doncs dins del seu periple per les muntanyes del projecte Seven Summit, aquesta és la que li ha suposat més esforç.

Mentre, en el camp V, **la incertesa i inquietud dels meus companys veient que el temps passa i en Josep no arriba**, acaba quan entre la boira apareix la seva

figura amb la vestimenta blava. La joia es fa evident per dos motius, el primer i més important, la seva tornada i, el segon, pel fet d'haver assolit el cim.

Finalitzada aquesta etapa, cal preparar un segon intent, ara amb tot el grup. El 17 de juny, a les quatre de la matinada, Josep Sicart, Toni Villena, Josep Pujante i Oriol Pujol, amb un fred glacial, abandonen el «Crow's Nets». Travessen la gran planúria que porta al pendent que mena al cim del Denali i per segona vegada, a les 12 del migdia del 17 de juny del 1995, tots quatre fan onejar la senyera al cim més alt dels EEUU com a símbol del nostre tarannà obert a totes les cultures del món.

Registro Estatal de Accidentes por Alud

30 anys a la recerca d'allaus de neu

Text: Pere Rodés i Muñoz

A la fi dels anys 80 del passat segle, es va decidir la creació del Registro Estatal de Accidentes por Alud, un ens sense finalitat de lucre, on es concentrés tota aquella informació, possible, sobre la neu i les allaus dins de l'ambició context del territori espanyol, ja que en aquell moment ningú ho estava fent. Un dels primers objectius del Registre ha estat el localitzar i datar les allaus ocorregudes a Espanya, documentant-los tan bé com sigui possible.

Gran allau, gelera Fortambek (Pamir)

Zona d'allaus, gelera Moskvín (Pamir)

El tema de la neu i de les allaus pot ser interessant i àmbit d'estudi per a molts camps de la ciència i/o professionals:

Climatòlegs	Pisters	Rescatadors
Meteoròlegs	Estacions esquí	Historiadors
Forestals	Palistes obres públiques	Antropòlegs
Geòlegs	Habitants/poblacions muntanya	Sociòlegs
Geògrafs	Ing. Telecom	Psicòlegs
Obs nivo-meteo	Metges/infermeria	Usuaris del mitjà

Els successius treballs de camp duts a terme per a l'obtenció d'informació han fet veure que la memòria popular sobre aquests fenòmens de la naturalesa és, a vegades, pobra, oblidant amb facilitat dades i referències sobre aquests.

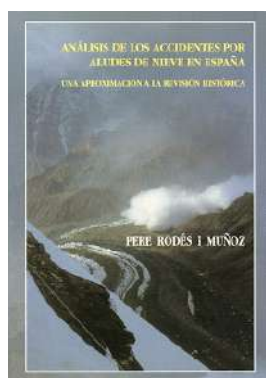
D'una banda, perquè no caiguin en l'oblit i per un altre tenir informacions de possibles períodes de retorn d'aquests, que poden arribar a ser d'entre 30 i 300 anys, malgrat el canvi en les condicions generals que afavoreixen les allaus: canvi climàtic, menor quantitat de neu, terreny utilitzat per a altres fins (desaparició de la ramaderia intensiva d'antany).

També han canviat els contextos socials, històrics i econòmics. Deixem per a més endavant o per a altres investigadors estudis més precisos sobre cadascun d'aquestes allaus. La cerca i informació referent a la neu i les allaus d'antany és una tasca lenta i pesada. És necessari resseguir entre la memòria popular i el que hagi escrit, guardat en biblioteques i arxius, intentant creuar la informació, amb diverses fonts, per a constatar la seva veracitat.

S'ha pogut crear una xarxa d'informants en el territori estatal, formada per:

Metges i rescatadors (SEMAM)	Grup de Predicció del Risc d'Allau (ICC)
Coronels cap de l'Escola de Muntanya de la Guàrdia Civil a Jaca	Pompiers de la val d'Aran
Membres dels Grups i Intervenció i Rescat en Muntanya (GREIM) de la Guàrdia Civil	Bibliotecàries de diversos arxius i biblioteques
Historiadors i investigadors locals	Amics
	Google

98 accidents a les muntanyes espanyoles amb víctimes de qualsevol autonomia i nacionalitat i 42 en muntanyes de l'estranger amb víctimes espanyoles

Al març de 1999 es va publicar una primera anàlisi sobre els accidents per allau a Espanya, on es documentaven 98 accidents a les muntanyes espanyoles amb víctimes de qualsevol autonomia i nacionalitat i 42 en muntanyes de l'estranger amb víctimes espanyoles, així com una sèrie d'allaus que havien provocat danys materials i també, algunes dades trobades sobre allaus dels segles XVIII i XIX.

Gràcies a aquesta publicació que ens va servir com a carta de presentació s'ha anat creant una:

BASE DADES SOBRE ACCIDENTS PER ALLAU

La base de dades sobre accidents per allau conté informació d'aquelles allaus que produeixen danys materials en les infraestructures o bé que hi ha persones involucrades en l'accident.

ACCIDENTS AMB PERSONES INVOLUCRADES

Es recullen informacions de les allaus ocorregudes a les muntanyes de l'estat espanyol en les quals hi ha involucrades persones de qualsevol autonomia o nacionalitat (15% d'estrangers morts), així com d'aquelles allaus ocorregudes a ciutadans de l'estat espanyol en muntanyes de tot el món.

Informació d'allaus disponible de:

- Abans 1800.
- 1801-1900. Accidents amb gran mortaldat per a poblacions de les muntanyes de l'estat.
- 1803: Àrreu (Catalunya) --- 17 morts
- 1855: Vall de Toran (Vall d'Aran) --- Dues llengües d'allau amb 44 i 22 morts.
- 1871: Valdeprado (Lleó) --- 19 morts
- 1888: Pajares (Astúries) --- El major període d'allaus de la història del segle XIX.
- 1895: Tuiza (Astúries) --- Cinc morts
- 1901 – 2000 – S'han recollit accidents i incidents per allau dins d'Espanya que involucren a persones de qualsevol autonomia i nacionalitat. Així com danys materials en infraestructures (que tenen un impacte econòmic, no estudiat a Espanya i s'haurien de tenir en compte). S'han obtingut dades de 335 accidents que van causar 257 morts i 170 ferits.
- 2001 – 2020 - Sols accidents i incidents en territori espanyol. Encara que separatament es recullen dades sobre els espanyols accidentats fora, que no es comptabilitzen. Dades sobre 395 accidents amb 82 morts i 86 ferits.

Certament falten accidents que no han estat consignats. El nombre d'accidents o incidents no registrats és, de fet, desconegut i difícil d'estimar, sobretot en temps passats.

Aquesta premissa és essencial, ja que limita l'exposició de les dades que es presenten i la interpretació de les quals ha de ser conseqüentment prudent, com suggereixen els amics de la ANENA francesa. D'altra banda, un cert nombre de registres queden mancats de dades d'informació.

DANYS MATERIALS

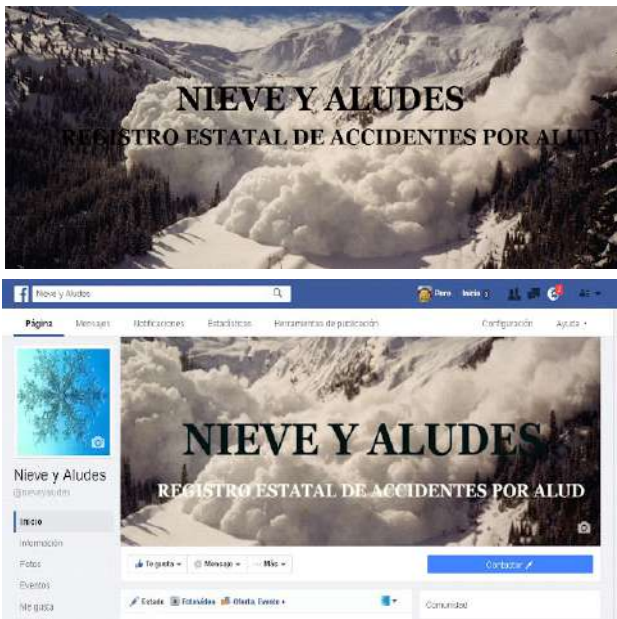
Sols allaus ocorregudes a les muntanyes espanyoles. Classificant-los depenent de les estructures danyades. Les infraestructures derruïdes per allaus han de ser reconstruïdes i això té un cost econòmic no estudiat al nostre país.

El fet de les carreteres tallades crea, actualment gran intranquil·litat en deixar a vegades grups de persones i/o pobles aïllats. A mes cal anar a comprovar que ningú hagi quedat enterrat per l'allau mentre circulava per elles i d'altra banda cal enviar a "palistes" per a reobrir la carretera amb la conseqüent possibilitat de sofrir un accident afegit.

Allau mitjà, gelera Fortambek (Pamir)

- Refugis de muntanya
- Bosc danyat
- Edificis
- Carreteres tallades
- Centrals electricas
- Línies d'alta tensió
- Línies ferreas/trens
- Persones aïllades/bloquejades
- Danys en defenses allaus

BIBLIOTECA

El Registro de Accidentes por Alud de Nieve disposa d'una biblioteca que sota les següents entrades hi ha classificats més de 500 registres relatius a la neu i les allaus.

- Cartografia zones allaus
- Escala perill allau
- Estadístiques
- Història
- Informació general
- Manuals
- Manuals arvas
- Material difusió
- Mitjans de cerca
- Meteorologia / climatologia
- Neu, transformació, allaus
- Patologia, assistència, reanimació
- Retallades de premsa
- Revistes
- Tesis de doctorat / llicenciatura

QUE SE ESTA FENT ARA

- Reconstrucció dels períodes hivernals del passat, intentant conèixer la innivació dels hiverns i la localització d'allaus en aquests segles.
- S'està recollint, classificant i guardant tota aquella documentació possible, escrita i gràfica relacionada amb la neu i les allaus.

- Participar com a formadors en temes de neu i allaus en diversos cursos de medicina i socors en muntanya que es venen impartint en l'Estat espanyol.
 - Divulgació de dades disponibles
 - Cercar llegendes. Després d'una llegenda hi ha una història en la ment dels pobladors que la van crear.
 - Cercar allaus durant períodes bèl·lics
 - Guerra dels Pirineus 1793-1795
 - Guerra de la Independència 1808-1814
 - Guerres Carlistes segle XIX
 - Guerra Civil espanyola 1936-1939
 - Creuament del Pirineu durant
 - Èxode republicà 1936-1939 Sud-Nord
 - Èxode internacional 1939-1945 Nord – Sud
 - Maqui 1944-1955
- Manteniment del blog NEU I ALLAUS.
www.nieveyaludes.blogspot.com
- Manteniment en Facebook de la pàgina nieve y aludes, on compartir la informació de la qual es tingui notícia: https://www.facebook.com/pg/nieveyaludes/posts/?ref=page_internal
- Oferir cursos d'ALLAUS a la carta: Història de les allaus a Espanya, estadístiques, nivologia, formació d'allaus, prevenció, mitjans de rescat, assistència sanitària a les víctimes d'allau.

CONCLUSIONS

Les dades recollides permeten conèixer que en alguns llocs de les muntanyes espanyoles hi ha hagut problemes amb la neu. El fet d'haver treballat en solitari durant molt de temps, buscant en els més diversos mitjans informació sobre la neu i les allaus, la transcripció de les dades a la base de dades i la seva posterior divulgació, ha limitat projectes més ambiciosos, en els quals a poc a poc s'intenta anar treballant.

La neu ha estat, és i serà un problema social, per la qual cosa s'haurien de realitzar estudis seguint aquesta línia. I per últim Agrair, per endavant, l'aportació de qualsevol informació sobre NEU I ALLAUS de la qual es pugui tenir alguna informació

REGISTRO ESTATAL DE ACCIDENTES POR ALUD

Santa Magdalena, 4, 2n

08012 – BARCELONA

Mail: nieveyaludes@gmail.com

REFERENCIA

<https://nieveyaludes.blogspot.com/p/libros-y-revistas-sobre-nieve-y-aludes.html>. Al final de la pàgina llistat amb la bibliografia de l'autor

Plànol de la ruta

Sant Marçal i la Creu d'en Picarín

Text i fotos: Dr. Òscar Farrerons Vidal

Recorregut circular total: 5,1 km

Desnivell total: 240 m

Dificultat: senzilla

Temps: 1 hores i 20 minuts

Durant molts anys, quan pujàvem a les Agudes des de Sant Marçal del Montseny, tot seguint el GR 5.2 per la pista que passa sota els 1.209 m del Puig d'Ou (i després de creuar el sot de la font del Calvari i el sot del Pedregar Rodó, s'enfila per les Emprius de les Agudes), **travessàvem un tram que porta el topònim de Creu d'en Picarín**. Mai havíem vist cap creu allà, potser perquè els marges estaven plens d'esbarzers, o potser perquè ens extasiàvem enlluernats per la imponent mola de les Agudes que des d'aquí s'albira mirant a sud-est. Però fa uns pocs anys el bosc va ser aclarit per fer llenya, i des d'aleshores, quan hom travessa per aquest tram de pista, per poc que s'hi esforça veurà al marge dret (en direcció a les Agudes) la Creu d'en Picarín entre joves faigs que ara creixen impetuosos després de l'aclarida dels bosquerols. Però què o qui commemora la Creu d'en Picarín? **Si ho voleu saber, continueu llegint l'article**, i camineu per la ruta proposada que us portarà per tres magnífiques fonts d'aquest

Creu d'en Picarín

Cementiri de Sant Marçal

sector del Montseny oriental, acompanyats per la història de Sant Marçal i Eusebi Picarín.

Comencem la ruta des del coll de Sant Marçal. Hem arribat fins aquí per la carretera que va de Sant Celoni a Viladrau, passant per Santa Fe. Al coll de Sant Marçal (1.106 m) hi conflueixen els bisbats de Vic, Girona i Terrassa (antigament Barcelona), i allà mateix trobem la Taula dels Tres Bisbes, una gran pedra rodona, amb tres mollons rocosos que fan de seients. Quan hi havia alguna discussió entre les diòcesis, els bisbes es reunien aquí i així cada un estava assegut a la seva jurisdicció en igualtat de condicions. La darrera vegada que els tres bisbes es van reunir en aquesta taula va ser al juny del 2017.

Baixem per la pista terrera acompanyada de xiprers i en 100 m arribem **al monestir de Sant Marçal, consagrat un gèlid 8 de desembre de 1066 pel bisbe vigatà Guillem de Balsareny**, sota el patrocini dels senyors del castell de Sesagudes, Umbert Odó i la seva muller Sicardis. El GR 5-2 passa pel costat nord del monestir, per sobre del petit cementiri annex a les parets mil·lenàries del cenobi. La pista és àmplia i ben conservada. Planeja acompanyada per grans alzines a banda i banda. Quan portem 500 m caminats des de Sant Marçal veurem a la nostra esquerra un corriol que s'enfila muntanya amunt, resseguint el sender senyalitzat anomenat la Tourdera (sic), sender pel que després tornarem en part, però aquí ara, nosaltres continuem per l'ampla pista.

Arribem a la Fàbrica, una antiga construcció en ruïnes que, malgrat el pompós nom, era una petita instal·lació preindustrial sense gaires possibilitats en aquesta alta vall del riu Tordera. En aquesta inflexió del camí també **podem visitar el Puig, una de les importants masies que antigament habitaven la vall, i que després d'estar en ruïnes**, la Diputació de Barcelona va arranjar i ara és un centre i alberg de recerca científica, on si fan estades puntuals per investigar sobre el terreny la fauna i flora del Montseny. Les vistes que s'albiren a migdia sobre la riera de Sant Marçal són magnífiques. Prop del mas, al seu costat nord, i a tocar una petita bassa, també podem gaudir de la bonica font del Puig, d'aigua fresca i regalada, sota d'un til·ler trigemin de proporcions gegants. A l'entorn hi ha arbres de grans proporcions, com un bell exemplar de freixe de fulla gran (*Fraxinus excelsior*)

Continuem pel GR 5.2, perfectament senyalitzat, ara amb els marges plens de falgueres exuberants, d'un verd brillant a la primavera, que a la tardor seran totes marrons. També hi ha alguna blada (*Acer opalus*) i algun cirerer (*Prunus avium*). Quan portem 600 m caminats des del Puig, quan el camí ja enfila la mirada a les Agudes, i el bosc que ens acompanya **és una aclarida fageda, podem veure sobre el marge dret la Creu d'en Picarín**. Es tracta d'un monument dedicat a la memòria d'Eusebi Picarín Llach, amb una sòlida base de pedra ben rejuntada (un prisma rectangular de 180 cm de llarg per 68 d'ample amb una alçada màxima de 106 cm) i una creu de ferro que mesura 136 x 90 centímetres. A

la base de pedra hi ha una làpida de marbre blanc (de 31x40 cm) amb la inscripció cisellada: *"In Memoriam Eusebio Picarín Llach. 31 Mayo 1902, 14 Abril 1938. S.I.P."* El monument està ben conservat, amb les lletres de la placa resseguides en pintura vermella, i la creu de ferro ben aferrada a la base i pintada de color negre.

La família Picarín Llach la composaven 5 germans. **Dos dels germans van lluitar durant la Guerra Civil al bàndol republicà, mentre que un tercer** ho va fer al franquista. Com moltes famílies, els Picarín Llach van quedar separats per la maleïda guerra. Segons ens explica la neboda d'Eusebi Picarín, Anna Maria Picarín, en una conversa que vàrem tenir a casa seva un calorós dijous d'agost de 2021, l'Eusebi no va anar al front, ja que tenia tuberculosi i, amb la seva dona Laura, varen hostatjar-se a Sant Marçal per guarir la seva salut. La memòria familiar explica que l'abril de 1938 una patrulla del Servei d'Intel·ligència Militar (SIM) varen passar per Sant Marçal amb una corda de presoners. No sabem perquè (si l'estaven buscant, o va ser senzillament mala sort), però la patrulla del SIM va

Creu dedicada a la memòria d'Eusebi Picarín Llach. El monument està ben conservat, amb les lletres de la placa resseguides en pintura vermella, i la creu de ferro ben aferrada a la base i pintada de color negre

Font del Muro

Font Bona

emportar-se l'Eusebi amb els altres presoners camí enllà. Sembla que la tuberculosi de l'Eusebi li impedia seguir el pas, i la patrulla va decidir enviar-lo de tornada a Sant Marçal sota custòdia d'un dels milicians. Per alguna raó, **el milicià en qüestió, quan va passar aproximadament per on ara es troba la creu**, va engegar un tret al cap de l'Eusebi, que va caure fulminat i no va arribar mai a Sant Marçal. La seva esposa Laura va sentir el tret, que va ressonar a la vall alta de la Tordera.

El 25 d'abril de 1939 es va publicar una esquela a la Vanguardia que deia: *"Rogad a Dios por el alma de EUSEBIO PICARÍN LLACH, que fue vilmente asesinado por el S.I.M. en San Marsal (Montseny) el día 14 de abril de 1938, a la edad de 35 años (E.P.D.) Sus apenados: esposa Laura Prat Parcerisas, madre Mercedes Llach, Vda. Picarín; padres políticos, hermanos, hermanos políticos, tíos, sobrinas, primos, y demás parientes, y la casa comercial VIUDA DE F. PICARÍN, suplican a sus amistades le tengan presente en sus oraciones y les agradecerán la asistencia a alguna de las misas que, para el eterno descanso de su alma, se celebrarán hoy martes, día 25, a las diez y media, once y once y media, en la capilla del Santísimo Sacramento de la Santa Iglesia Catedral Basílica"*.

Anys després de la contesa, la família Picarín va aixecar el monument de la Creu, encara que l'Anna Maria Picarín, no recorda que a casa seva s'expliqués ni quan ni on es va edificar, i de fet ella mateixa la descobert fa pocs anys arrel de la desemboscada practicada al bosc.

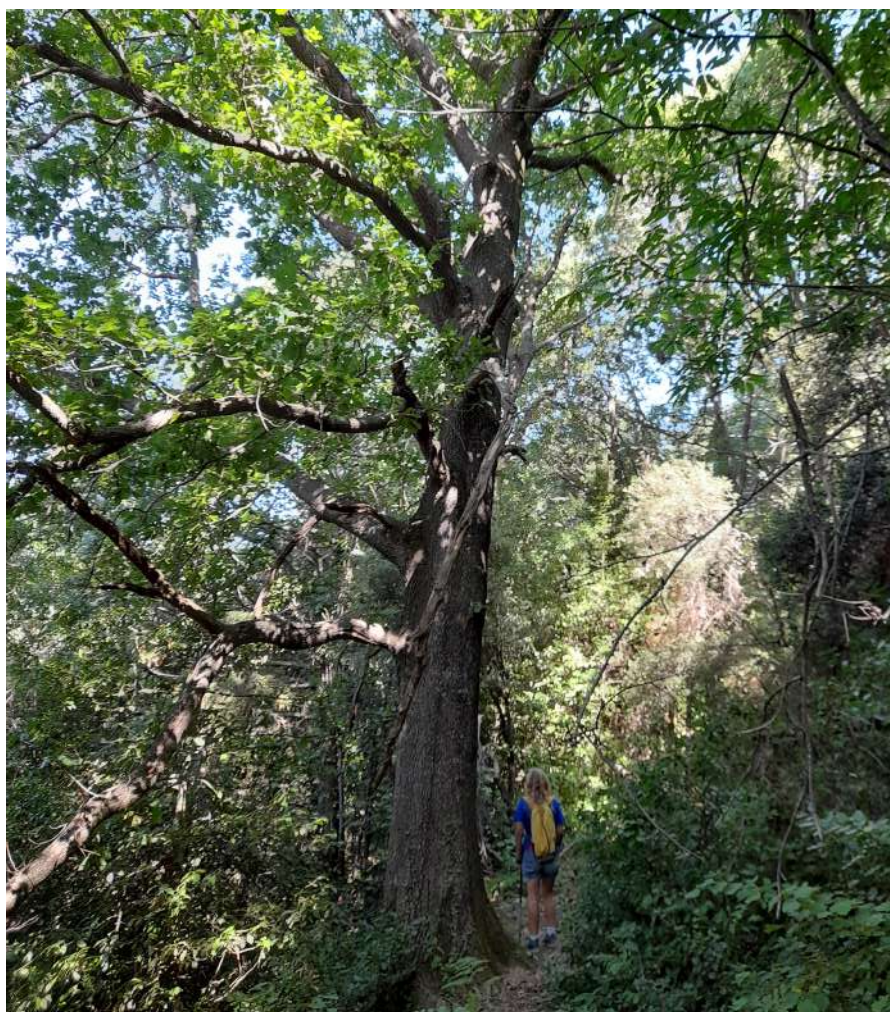
Proseguim la nostra ruta pel GR 5.2 **fins que en 100 m abandonem aquesta senyalització, que ens portaria a les Agudes, i prenem el camí que gira a la nostra esquerra** per pujar muntanya amunt. En 300 m d'ascensió trobem el sender de la Tourdera, un petit viaró que pren direcció nord-est. Entre falgueres i esbarzers, arribem a coll Sesferreres (1.163 m), per on passa la carretera de Santa Fe a Sant Marçal. Travessem la carretera pel coll. A l'altre costat entrem a una nova conca hidrogràfica: si fins ara estàvem a la conca de la Tordera encapçalada per la riera de Sant Marçal, aquí entrem a la subconca de la riera d'Arbúcies, també afluent de la Tordera quan arriba a la plana de Gaserans.

Des de coll Sesferreres, entrant al terme municipal d'Arbúcies, baixa una àmplia pista sorrera, ben conservada i ombrejada per imponents faigs (*Fagus sylvatica*). Una fita de pedra cisellada ens indica que era un camí particular de mas el Regàs, obert el 1948. Per aquesta espaiosa pista transcorre el sender Tourdera camí de la vila d'Arbúcies, que nosaltres anirem baixant. A 600 m del coll trobem el paratge de la Roca del Cap Blanc, un petit promontori de 1131 metres d'altitud que queda a nord de la nostra pista. Tresquem 300 m més i **arribem a la font del Muro que, amb la seva generosa aigua, dóna origen al sot de la Nespla**. La font, amb la seva actual configuració arquitectònica, es va inaugurar el 17 d'agost de 1984, segons consta a la pedra gravada amb el nom del brollador. Un gruixut mur de pedra conté part de la muntanya, i al seu tram central té dos grans brocs de ferro, un sobre l'altre, en configuració vertical. Nosaltres sols hem vist brollar l'aigua (de manera abundant, excepte l'estiu) del broc inferior.

La font del Muro és el punt més allunyat d'aquesta excursió. Ara ja tornem enrere, primer fins coll Sesferreres, on abandonem el terme municipal d'Arbúcies i tornem a entrar al terme del Montseny, i resseguim el sender Tourdera avall. En 100 m trobem l'enllaç a llevant per on hem arribat, però nosaltres continuem a ponent pel sender senyalitzat, per un viarany estret que travessa un espès i ombrejat bosc mixt de castanyers (*Castanea sativa*), alzines (*Quercus ilex*), ginebres (*Juniperus communis*), faigs, destacant-se alguns roures de port gegantí. **Si ens hi fixem bé també podem veure** els antics murets de pedra seca, que antany aterressaven la muntanya per facilitar el seu conreu. El viarany acaba a la pista per on hem iniciat el GR 5.2 i en 500 m més ja tornem a ser al monestir de Sant Marçal.

Al petit cementiri de Sant Marçal hi ha tres nínxols i s'observa tres tombes a terra. S'hi pot identificar enterrats els darrers ermitans de Sant Marçal: Ignasi Sala Rossell (1874-1950), Dolors Mas Nadal, i les seves filles Francesca (1909-1938), Marta i Assumpció; també es pot llegir a les làpides: Salvador Sàlvia i Sagrera (1898-1925), Jesús Babia i Serra (1934-2018), Enric Moll i Netto (25-XII-1933, tribut de l'Agrupació Excursionista Perla). La primera tomba entrant per la porta del cementiri té les lletres cisellades molt desfigurades, es fa difícil de identificar, però segons ens explica la família Picarín, que encara avui estiuja a Viladrau, allà hi ha enterrat Eusebi Picarín Llach. Durant molt de temps els masovers de Sant Marçal varen arranjar la tomba de l'Eusebi, al que recordaven amb afecte.

Aprofitem la nostra excursió **per visitar, si és possible, la magnífica església romànica de Sant Marçal. Al segle XIV el monestir entrà en declivi fins que**, a la desamortització de 1837, es va considerar una simple finca agrària. Durant el segle XX Sant Marçal va ser masoveria i modesta hostatjaria, fins convertir-se a les darreries de la centúria en hotel de luxe. Malgrat la bellesa de l'entorn i les vistes impressionants, la crisi també va obligar a

Roure monumental

tancar l'hotel. Des de fa pocs anys Sant Marçal ha renascut, ara recuperat com a restaurant de productes frescs i plats de la cuina catalana, i hotel per gaudir del preciós indret.

Abans de retornar al cotxe prenem la pista que des de Sant Marçal descendeix en direcció al poble del Montseny. Al marge de la pista hi ha alineats imponents til·lers. Als 100 m trobem la font Bona, considerada el naixement de la Tordera, font emblemàtica, lloada en vers per Guerau de Liost, tal i com una estela de pedra gravada ens permet llegir a tocar la font. L'entorn exuberant de frescor té per sostre les copes gegants dels grans faigs, tot i que al peu de la font hi destaca el til·ler (*Tilia*) més alt de Catalunya, que arriba fins al 44,5 metres d'altitud.

Des de la font Bona, uns esglaons de pedra engeguen un viaró que ens portarà en menys de 100 m fins a l'aparcament, final de la nostra excursió.

Dr. Òscar Farrerons Vidal
Universitat Politècnica de Catalunya

Jordi Matas i Grau

(1a part)

Text: Eulàlia Sancho Planas Fotos: Expedició

Després de la mort d'en Jordi Matas, ben poca cosa s'havia publicat sobre les circumstàncies de tan dissortada desaparició i vet ací, que cinquanta anys més tard, na Eulàlia Sancho Planas ens assabenta de llurs records.

Muntanyes del corredor Wakhan

A principis dels anys 70 del segle passat, un grup de nois del GEDE del Club Excursionista de Gràcia, seguint els passos dels grans escaladors catalans que ja havien iniciat el pas des de Montserrat i el Pirineu, passant pels Alps, fins a les més altes muntanyes de la terra, van llençar-se a l'aventura i **van assolir unes gestes que d'entrada semblaven molt lluny del seu abast**. Els mitjans amb que comptaven eren del tot insuficients; malgrat això, varen travessar mig món contribuint a acostar-nos, amb la imaginació, a l'Himàlaia, l'Indukush i els Andes. Seguint les seves aventures, els escaladors que ens passàvem els caps de setmana a Montserrat i al Pedra ens vam emocionar amb les seves ascensions i alguns seguiren els seus passos uns anys més tard contribuint als èxits posteriors en l'escalada i en l'alpinisme dels catalans. Són una generació de valents. Són la gent del GEDE.

Les expedicions:

-1970 a l'Himàlaia del Nepal.

Expedicionaris: Joan Martí, Manel Martín, Jordi Matas i Alfred Poveda.

Intent fallit de assolir l'Annapurna.

Ascenció al Nilgiri IV, cim verge de 6.750 m.

-1971 Gràcia a l'Hindukush Afganès

Expedicionaris: Josep Paytubí, Cèsar Comas, Miquel Lusilla, Manel Martín i Jordi Matas.

Intent al Kohe-Shah. Cim verge de 6.920 m.

-1972 Alpamayo 72 (50 Aniversari de Club Excursionista de Gràcia).

Expedicionaris: Jordi Colomer, Manel Martín, Francesc Sàbat, Mariano Velasco, Pere Xaus.

Ascensions

Nevado Alpamayo, 5.960 m.

Nevado Quitaraju, 6.000 m. Nou itinerari per la paret nord.

Nevado Aliciaraju, 5.710 m. Cim verge.

Nevado Luyajirka, 5.690 m. Segona ascenció absoluta.

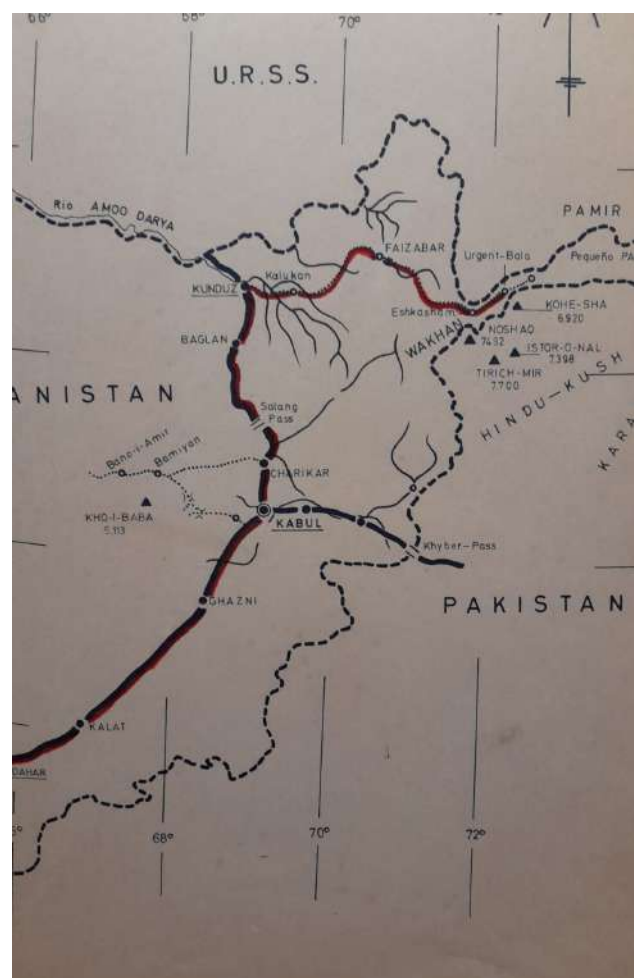
Nevado Matasraju, 5.760 m. Cim verge.

"No saps, - m'explica en Manel - com ens hauria confortat trobar algú allà, enmig d'aquella glacera, que ens fes un te calent, que ens fes una frega als peus glaçats; **algú que, en silenci, ens acompanyés el plor i ens acostés a la realitat** per entendre tanta desolació com dúiem arrapada a l'ànima des d'aquella tarda. Algú que ens ajudés a acceptar que en Jordi només podia ser mort i que no el veuríem mai més".

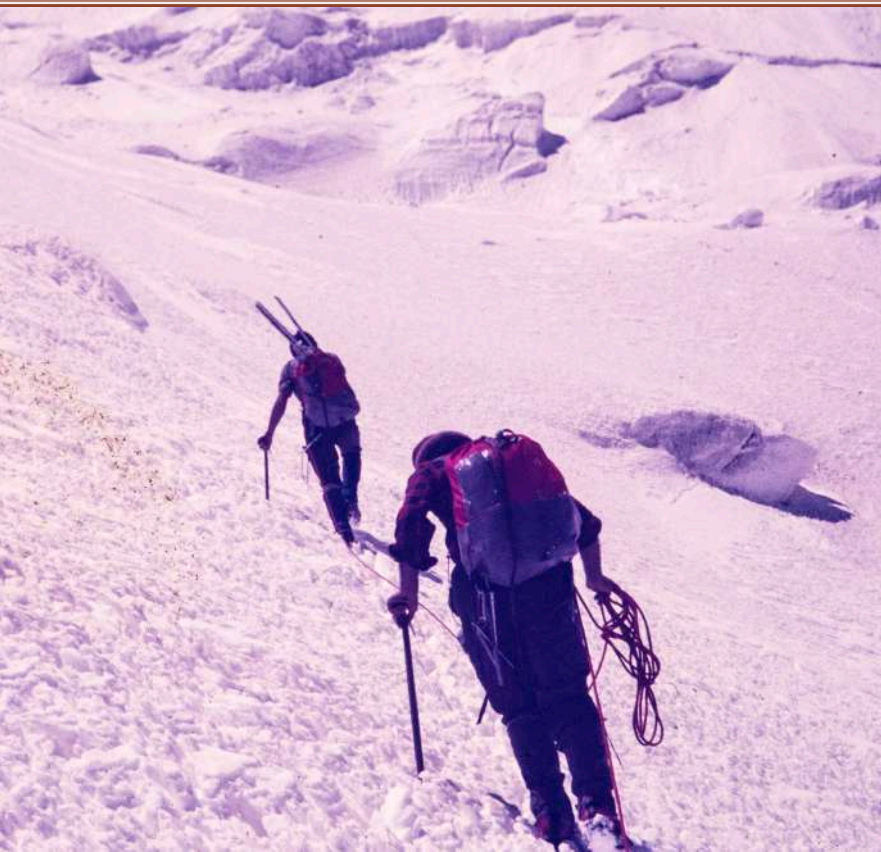
- Això és el que varen fer ells amb els companys d'en Yoshio Takano el Japonès que havia mort, aquell matí, en caure dins la glacera de l'Alpamayo.

Per en Manel la història es tornava a repetir i tot era massa semblant: un grup d'amics al peu de la muntanya i una gran il·lusió que compensava sobradament l'escassetat de recursos econòmics. **Aquells nois, de l'Ascent Club de Tòquio, com ells,**

Ens hauria confortat trobar algú allà, enmig d'aquella glacera, que ens fes un te calent, que ens fes una frega als peus glaçats; algú que, en silenci, ens acompanyés el plor i ens acostés a la realitat per entendre tanta desolació com dúiem arrapada a l'ànima des d'aquella tarda

Zona de l'ascensió

Primers tantejos

havien sortit de casa valents, invulnerables, segurs de la seves possibilitat de fer el cim i enfrontaven el repte per la fantàstica línia blanca que tallava el cel a la muntanya més bonica del món. De sobte, l'accident d'en Yoshio; irreparable.

"Aquelles tres nits, al camp base -segueix en Manel- les vam dedicar a curar els cossos ferits i les ànimes desolades d'en Kanji i en Kazuiro, mentre Colomer, Sàbat i Xaus recuperaven el cos d'en Yoshio i el baixaven al Camp base. Jo no podia dormir, sense treva es reproduïen els malsons del viatge de l'any anterior a l'Indu-Kush, en que d'una manera semblant va morir en Jordi. **No va poder ser, a ell no el vàrem trobar;** al fons de l'esquerda, havia quedat la seva motxilla trencada, però ell no hi era, un riu impetuós corria pel fons de l'abisme. Els companys d'en Yoshio, al menys, el tenien allà, fora la tenda, sobre la neu. Podien tornar-lo a casa, el podien vetllar, podia començar el dol".

-Jo no el vaig conèixer; només m'apropa a la seva persona el record del record que en guarden els seus amics **i el gran silenci que va deixar la seva mort a la muntanya; i com aquest silenci** m'ha acompanyat, fins ara que estic remenant els fets de fa 50 anys, des que vaig viure el pes del record d'en Manel Martín, el seu amic de la infància, quan eren petits i jugaven pels carrers del barri de les Corts.

Quan em vaig casar amb el Manel, l'any 1973 jo tenia 20 anys i ja en feia dos que ell havia desaparegut mentre escalaven el Kohe-Shah, de 6.920 m a l'Hindu-kush afganès. M'ha quedat la certesa que en Jordi Matas era una persona molt especial, sobretot per aquest silenci, que sempre acompanyava, aclaparador, la pèrdua; **aquesta impossibilitat d'expressar les emocions** i la dificultat d'elaborar el dol per la seva desaparició; perquè en Jordi va desaparèixer, així, de cop, per un forat petit, enmig d'una gelera d'una muntanya de l'Afganistan i mai no el van trobar.

Era la tarda del 26 de juliol del 1971. En César mirava avall assegurant la progressió

Aproximació a la muntanya

Sortida dels expedicionaris

d'en Josep Paytubí per un terreny força pendent. Se'n van adonar de seguida, **-El Jordi! El Jordi! No el veig!- Va cridar en Paytubí.** Feia un moment estava allà, davant d'ells i ja no hi era. Seguien el camí habitual cap el camp II que havien d'avitual·lar, en previsió d'un nou atac al cim i on pensaven dormir. En Jordi, al davant, s'acabava de desencordar. Havia arribat al "plateau", la tenda era molt a prop.

- "Vaig deixar en Paytu assegurat allà on estava i vaig pujar fins al Plateau-explica en Cèsar Comas-. Només hi havia un petit forat a la glacera per on ell havia caigut. Amb molt de compte vaig anar seguint el recorregut de l'esquerra que hi havia sota un bon gruix de neu fins que vaig poder passar a l'altre costat i corrent fins la tenda per cercar material pel rescat: una corda i unes estakes d'alumini. **Vaig baixar pel forat en ràpel, potser uns vint metres...** Tot just iniciar el descens l'esquerra s'obria, immensa com una catedral. Mentre anava baixant, allà al fons veia una cosa vermella; a baix només hi havia la motxilla trencada per les corretges de subjecció. Sota una prima capa de gel, un forat negre fins al l'aigua profunda i ràpida. Estirat

a terra vaig ficar-hi les mans i els braços fins on vaig poder, buscant... Res, no es podia fer res més.

Encara no entenc com vaig sortir d'allà... **En Paytubí anava tibant cada pam que jo guanyava amb un prúsic i una baga,** va ser molt llarg. La corda s'havia clavat tant a la neu que la sortida per dalt feia un sostret de neu compactada que semblava impossible de superar. No sé com vaig sortir d'allà".

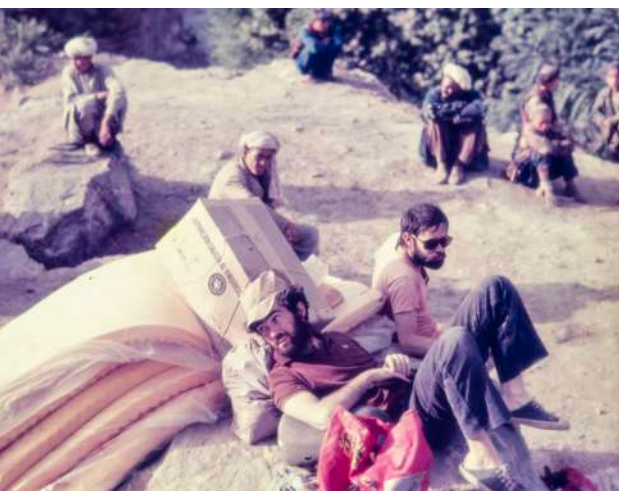
-Es feia fosc, aquella hora no tenien cap manera per connectar amb els de baix, van decidir de dormir al Camp II i al matí van continuar fins al Camp Base.

Feia quatre dies, en Manel en Jordi i en Cèsar, havien fet un intent, des del Camp IV, a 6.700 m. Els havia fet desistir el mal temps quan quedava molt poc pel cim i havien tornat al Camp Base. Després de dos dies de descans ho tornen a intentar en Cèsar, en Jordi i el Josep. **La ruta pel "plateau" nevada semblava un camí segur després de passar-hi tantes vegades** amunt i avall. I va ser allà, on la neu caiguda dos dies abans cobria l'esquerra. És en aquest punt, prop dels 5.050

Érem tant feliços -segueix en Manel- estàvem allà on volíem estar, la muntanya al nostre abast; un esforç més i trepitjaríem aquell cim verge

Mitjans precaris de transport

J. Matas i M. Lusilla durant un descans

metres d'altura, on pesa el silenci; un silenci sòlid que és com un crit: Si no s'hagués desencordat!.

Ja sabem els alpinistes que a la muntanya no es pot preveure tot, però cada decisió té les seves conseqüències. Negació, incredulitat. No podia ser, -"Només en baixendos, -exclama en Manel- noveig el Jordi".

Això no podia estar passant! I és que en Jordi era el millor amic, l'amic de l'adolescència, dels jocs al carrer, de les primeres experiències a la muntanya amb els escoltes, **l'amic de les primeres escalades al Figaró** i amb el que vas trepitjar la neu per primera vegada, aquesta neu tan blanca, tan neta i lluminosa i a vegades traïdora.

"Maleïda sigui aquesta passió per les muntanyes" va dir el seu pare en conèixer la seva mort.

Aquesta passió que compartíeu de pujar sempre una mica més amunt, el fruit de l'esforç que posa nom als vostres somnis. El nom d'una agulla, d'un cim, d'una ruta especialment bonica... allà, on bufen els vents més forts i on el cel és tant fosc que, a vegades, hi llueixen els estels del migdia només pel més valent; només pel primer de la corda.

Els llibres que havíeu llegit i comentat us omplien l'ànim d'aquell romanticisme, tan propi dels joves. **Les històries de rescats als Alps, els vostres herois:** Terray, Cassin, Hemings, Bonatti, Maestri; les últimes històries que arriben de la Patagònia, les aventures al càmping de Chamonix, on acampava els estius la tribu del GEDE, el curiós personal que corria per allà i vosaltres també allà, amb tots ells, esperant la famosa finestra de bon temps que us duria al cim més alt per la via més difícil.

Encara us explicàveu aventis.

"Érem tant feliços -segueix en Manel- estàvem allà on volíem estar, la muntanya al nostre abast; un esforç més i trepitjaríem aquell cim verge".

-Aquell cim que no trepitjaríem mai. Entre l'estupor i l'evidència, encara hauríeu pujat a buscar-lo. **Però el gest lent de negació d'en Cèsar**, des de la distància, ho deia tot. No es podia fer res més.

-"Vàrem vendre la furgoneta i vam tornar amb avió sense dir res -explica en Cèsar-. La Rosa i la Núria ens esperaven a l'aeroport. Vam anar directament a casa de la Mercè".

"Encara no s'havia acabat -apunta en Manel- havíem de tornar i explicar-ho als seus pares i a la Mercè, feia poc que s'havien casat. No, encara no s'havia acabat. Saps? Han passat tres anys i encara tinc un sobresalt quan truquen inesperadament a la porta".

Fi de la primera part

Baixant del coll de Pailhères

Travessa de l'Aude 3.0

Sortida de cicle de btt, Juliol 2021

Text i fotos: Ricard Martínez

Ja era la quarta travessa per la zona de l'Aude que programàvem i calia traçar un nou recorregut que no haguéssim fet en cap de les edicions anteriors i, tot i algunes coincidències, ho hem aconseguit.

Novament, ens ha sorprès gratament el paisatge, els pobles, la gent i la solitud d'aquest territori que ja comença a ser una mica nostre. Trobar allotjament a l'Aude no és fàcil, per la poca densitat de població que hi ha **i encara ho és menys en plena temporada d'estiu, així que hem hagut de combinar càmpings** amb altres allotjaments, anant una mica més carregats els dos primers dies.

Són 274 km i 4.600 m de desnivell positius i, com que anem cap al mar, 5.950 m de desnivell negatius. L'altitud màxima és de 1.950 m al port de Pailleres

Bosc de Querigut

Superant els estrets de Termes

La travessa comença a La Molina, on tenim el refugi del CEG, i acaba a Novella (Port-la-Nouvelle); d'aquesta manera podem fer l'aproximació i el retorn en tren. Són 274 km i 4.600 m de desnivell positius i, com que anem cap al mar, 5.950 m de desnivell negatius. L'altitud màxima és de 1.950 m al port de Pailleres.

PRIMERA ETAPA:

La Molina-Querigut 67 km +1.070 m -1.250 m

Els horaris de tren entre Barcelona i **Puigcerdà continuen sent ridículs i escassos, així que la millor opció és viatjar la tarda de divendres fins La Molina** i dormir al refugi del CEG, això si, sopant un bon número 5 al Brezo (i altres plats més modestos...). Per no fer massa llarga l'etapa, millor baixar per la carretera fins a Queixans al matí (poc trànsit).

A partir de Queixans es van combinant trams de sender, pista i carreteres locals que van remuntant la Cerdanya i ens porten fins a l'altiplà del Capcir. Passat el llac de Matamala i després d'un descans a Formiguères, fem el darrer tram que puja suaument al coll de les Ares i baixa fins a Querigut, primer per pista i un tram final per la carretera.

A Querigut dormim al càmping Bosquet (molt auster i sense botiga ni bar).

Molt a prop hi ha un restaurant on es poden demanar pizzes per emportar. Al poble hi ha un petit supermercat i l'esmorzar el fem a l'Auberge du Donezan.

SEGONA ETAPA:

Querigut-Roquefeuil 47 km +1.180 m -1.470 m

Etapa amb premi de muntanya. Després d'un breu descens, hi ha 500 m de desnivell continu de pujada, que es deixen fer, fins al refugi de Laurenti. A partir del refugi les pistes són més suaus i el recorregut fins a l'estació d'esquí de Mijanes és molt agradable.

Un cop a l'estació d'esquí toca fer el segon ascens del dia. Compartim la carretera del port de Pailleres amb molts ciclistes de carretera; són 430 m de desnivell amb un fort pendent.

Una mica abans del coll de Pailleres **la ruta es desvia per una pista sense sortida que cal deixar a la cota 1.850 m per agafar un sender de mal pedalar**, sobretot pels forats que les vaques han fet al prat. En aquest tram perdem molt temps perquè tot i que hi ha algun tram de pujada suau les condicions del terreny no permeten pedalar (en total són 5 km). Nosaltres

hem fet el sender que bordeja per l'oest el pic de Ventallola. Un cop revisada la ruta veiem que és factible desviar-se al km 2 del sender pel coll nord del cim de les Collades per, anant cap a l'est, arribar fàcilment a la pista que més endavant enllaça amb el track.

Un cop al coll de Seilis anem seguint pistes en constant descens fins a la carretera de Niort de Sault. Caldrà remuntar 150 m de desnivell, carretera local primer i pista després, per arribar al descens final abans de Roquefeuil.

Ens allotgem en tenda al Càmping La Mare Aux Fees, on es pot fer mitja pensió.

TERCERA ETAPA:

Roquefeuil-Bugarach 52 km +760 -1.220 m

Etapa de pistes i molta calor. La primera part de l'etapa és pel plateau de Sault, amb bonics paisatges; la segona part és el descens del plateau **fins a Esperaza, on creuem el riu Aude que dona nom a la regió**. Un bon punt per fer avituallament. La tercera part és un puja-baixa fins a Bugarach.

Dormim a la Maison de la Nature de Bugarach, un lloc molt agradable amb bons serveis. Dormir és econòmic, però no fan mitja pensió i el sopar és car, a banda del tracte auster. És recomanable dormir a la Maison de la Nature i sopar a la Ferme de Janeau (festival gastronòmic, cal reservar).

QUARTA ETAPA:

Bugarach - Termes 46 km +1.020 m - 1.050 m

L'Aude profund, paisatge feréstec i poca població.

Després d'una primera pujada per carretera al coll de Linàs, ja un clàssic a les nostres sortides per l'Aude, anem enllaçant pistes per una carena boscosa que ens regala bons paisatges.

Al km 27 la nostra ruta seguia l'antic GR i ens hem trobat una granja de cabres amb els camins tallats amb diverses tanques. Tot i que el propietari ens les ha obert amablement, **ens comenta que ja fa un temps han variat la ruta del GR i que el camí antic està força malament**, cosa que comprovem abastament. Terreny ple de garric i esbarzers. Al track hem dibuixat la ruta nova, si algú ho repeteix s'estalviarà l'esgarrinxada, a banda de trobar el pastor perquè obri les tanques...

Després de passar per l'únic poble de l'etapa (font) i de remuntar una carena per pista, l'espectacle del descens fins a Termes val la pena viure'l: una pista que ens baixa fins al riu Termenés amb el castell de Termes vigilant tot el recorregut.

Un cop al riu seguim un petit tram de carretera per les gorges de Termenés fins al poble, on podem fer una cervesa en una terrassa. Només queda 1'5 km fins a la Gite d'Etape d'Al Roucy, un indret especial amb una atenció i un menjar excel·lents; estàvem sols.

Descens a Bugarach

Tram de la tercera etapa

CINQUENA ETAPA:

Termes - La Novella (Port-la-Nouvelle) 61 km +470 m -760 m

La sortida de la casa és per un sender no pedalable que va en direcció sud fins a trobar un coll. **Només per les vistes ja val la pena fer-lo**: és un tram curt que puja 120 m i que ens estalvia una volta fins el poble i el coll de Termes.

L'objectiu del dia era arribar a l'estació de tren a una hora raonable per fer els enllaços ferroviaris corresponents fins a Barcelona. Així que hem fet una ruta amb força pista a l'inici i molta carretera al final.

Hi hem estat: Montse S., Pep L., Berta A., Marina G., Manel C., Roser R. i Ricard M.

Plaques a la NW del Petit Astazu

EL GEDE als Astazus

Text: José F. Lloret Fotos: GEDE

Els Pirineus tenen racons que et deixen bocabadat, generen somnis i aventures cada vegada que t'enfones per les seves valls, et fan descobrir la grandiositat de la natura.

Si hi ha un llibre que segueix sent un referent clar i confirmat del pirineisme és "Los Pirineos" de Bellefon.

Seguint aquesta referència, ens decidim per la zona de Pineta amb diverses opcions possibles: Esperó dels Esparrets, Nord del Cilindre de Marboré, pic de Pineta... i a la vessant francesa, l'aresta Passet al Marboré i l'aresta nord-oest al Petit Astazu, el primer objectiu del viatge.

Arribem al prat de Pineta quan la claror comença a minvar, fem un gran desplegament de material i comencem a preparar les motxilles. Comencem a caminar amb les últimes clarors del dia que donen pas a una bonica nit de setembre. La lluna plena ens il·lumina durant la dura pujada, 1.300 metres positius fins arribar al Balcó de Pineta.

Poc a poc, anem guanyant metres i, en tres hores i quart, assolim el Balcó. **Continuem fins el llac de Marboré, on establim el campament.** La nit és estelada i freda i ens veiem obligats a posar-nos els folres polars i els plomes. Sopem i decidim llevar-nos a les 7 h. Encara hi ha prou hores de llum i hem calculat unes set hores d'escalada anant lents. La baixada és segura i es fa caminant.

El dia es lleva espectacular, l'entorn és de postal. La Nord del Mont Perdut i la seva glacera tanquen el circ per la banda sud, el Cilindre del Marboré mostra la seva cara Nord, on hi ha alguna via clàssica present als nostres projectes i, davant del nostre preuat campament, la Bretxa de Tucarroia i tota l'aresta que va del Pic de Pineta fins als Astazus.

Esmorzem ràpidament i voregem el llac de Tucarroia enfilant la bretxa fins arribar a l'espectacular emplaçament del refugi. **Iniciem el descens cap a la vall d'Estaubé, encaixada entre els tres circs de la vessant francesa:** Troumouse, Estaubé i Gavarnie. Des d'aquí, ens dirigim cap a l'oest vers l'Horquetta d'Alanz. Comprovem que l'aproximació és més llarga del que pensàvem, tot i que els prats i l'entorn resulten fascinants. Arribats al coll, veiem el refugi d'Espuguettes i la cabana de Paille, punts de pas en les aproximacions habituals per escalar l'aresta nord-oest del Petit Astazu i el Corredor Swan, entre d'altres.

Quan veiem la glacera amb força neu ens espantem una mica perquè no portem grampons. Afortunadament, trobem el pas pel torrent de desgel i accedim sense problema al peu de la paret, **un mirador des d'on es pot veure el petit poble de Gavarnie, la Bretxa de Roland,** el Circ de Gavarnie amb els seus tres pisos i el perfil de la impressionant Nord del Taillon.

Les cordades seran: l'Uri i jo davant i l'Ima, el Willy i el Bruno darrere. D'aquesta manera, ells tres seran autònoms darrere nostre, per anar guanyant experiència en paret i en cas de necessitar ajuda ens tindran davant.

Les indicacions del Mestre Bellefon no enganyen, quasi cada reunió és un bon replà que permet agilitzar els canvis de material. Anem enllaçant algunes tirades **tots a la vegada** i les més delicades les

Arribats al coll, veiem el refugi d'Espuguettes i la cabana de Paille, punts de pas en les aproximacions habituals per escalar l'aresta nord-oest del Petit Astazu i el Corredor Swan, entre d'altres

Observant la cresta de Tucarroia

Aresta NW al Petit Astazu

Del Tucarroia cap al Gran Astazu

fem a llargs, tal com marca la ressenya. Entre les dues cordades ens separen un o dos llargs de distància però mantenim el contacte visual. A voltes els amics de darrere s'endarrereixen per algun pas puntual més exigent i esperem a veure'ls per continuar.

Les hores van passant i des de la vall comença a pujar una densa boira que ens angoixa un xic. **Tot i que l'itinerari és obvi, no volem perdre el fil i ens espavilem una mica.** Tant és així que els companys de la cordada de sota ens demanen que anem una miqueta més lents perquè puguin seguir la línia. A orientar-se per les parets només s'aprèn a base de metres de roca i veure per on tirar suposa guanyar temps d'escalada.

L'ambient és fantàstic. Em ve al cap l'hivern passat quan en un matí d'incertesa l'Ima, en Willy i jo ens adreçàvem a l'Oest del Taillon, amb un encisador mar de núvols que es despenia als nostres peus. Ara, el cim es va retallant i tret d'algun llarg una mica més picant, anem fent. La nit s'acosta, anar

dues cordades fa que l'escalada sigui més lenta del que pensàvem, ara es tracta de sortir amb claror.

Arribem a l'última reunió de l'aresta i iniciem el flanqueig que amb un petit ressalt ens col·locarà a uns metres del cim. **La brisa és suau i la temperatura cau. Podem gaudir dels últims moments de llum** quan ens arrepleguem per trepitjar junts el cim. Quin goig, la cordada estableix vincles únics, abraçades i somriures. Ens abriguem i va! Afanyem-nos! Que tenim ganes d'arribar a les tendes. Poc després d'una hora i quart som a tocar del llac de Tucarroia i les tendes ens acullen. Després de sopar veiem que la nit es presenta serena. Milers d'estels ens bressolen i el cansament fa que ràpidament ens endinsem en la calidesa dels sacs.

Només interromp el nostre son el soroll de plàstics remenats... Sembla que tenim un visitant. De seguida em venen al cap moments de muntanya a la meva Sierra Nevada, on les guineus s'acostaven sense por a remenar escombraries o motxilles. Amb mandra però decidit, surto del sac i... merda, tenia raó. Una guineu ha escampat totes les escombraries. Així que em veig amb calçotets i jaqueta de plomes recollint plàstics per tot el prat. Maleït sigui, m'ha trencat la son... La nit es mantindrà en calma des d'aquest moment, mentre els companys dormen plàcidament.

Sonen les alarmes, **ningú diu res... ja em conec aquesta colla, el cansament d'ahir** els fa estirar el que poden i les opcions d'escalada que teníem s'han fotut enlaire. Per anar fer la cresta de Tucarroia,

Dalt del Gran Astazu, 3.071 m

preparem el material -millor una mica de més, pel que pugui ser. L'aspecte de l'aresta no sembla presentar dificultats serioses.

Iniciem la marxa per segona vegada cap a la Bretxa de Tucarroia. **Mirem de localitzar el punt feble de la cresta per iniciar l'escalada** i apreciem un diedre factible a l'esquerra d'una placa solar que aporta energia al refugi.

El llarg es presenta fàcil i anem guanyant alçada amb el mateix repartiment de cordades del dia anterior. Arribem a un petit prat fantàstic, muntem reunió i volem creure que serà així tot el dia... sol, herba i poques dificultats. Ens amoïnen les dues bretxes que hem pogut apreciar des del campament. Quan arribem a la primera, observem que caldria muntar un sistema de ràpels per seguir pel fil de la cresta. Per evitar-ho, ens apropem cap a la vessant nord.

L'Uri estudia les diferents possibilitats i amb un petit flanqueig per la vessant nord troba un pas que ens col·loca a la vertical de la bretxa. **Algunes passes delicades i una desgrimpada ben coberta pels friends** ens deixen al peu d'una xemeneia que escalarem fins a una reunió ben marcada. A partir d'aquí continuem per la cresta fins a arribar a la segona bretxa, que atenyem també amb tendència a la vessant nord, nova desgrimpada entre roques de molt dubtosa qualitat i poc a poc anem albirant unes línies d'estrats que enfilen cap al cim.

Les hores de llum s'exhaureixen, però no anem amb l'angoixa d'ahir. Resta força claror encara i segurament gaudirem d'una fantàstica posta de sol. Abandonem les vires de la cara nord i redrecem l'escalada cap a la cresta cimera, l'espectacle és emocionant i esglaiador. **Poc a poc, les nostres passes ens van conduint a trepitjar el germà gran dels Astazus.** Contenim l'alegria, reprimim la felicitat fins que tots els companys som junts, és aleshores quan sens dubte deixem anar les emocions. La muntanya és això, són moments únics que guardarem com un preuat tresor.

Agafem el camí que passa tocant a la sortida del corredor Swan i abans de començar el descens ens aturem a contemplar una d'aquelles postes de sol úniques. Feina feta! I de quina manera. Recuperem el camí de la nit anterior i amb un somriure d'orella a orella pensem en el sopar, en les tendes, en els moments viscuts... i somiem, somiem, somiem muntanyes.

José F. Lloret

 CERCLESPORT
C/ Sant Lluís, 44-48.
08024 BCN
tlf: 93 219 36 48
cerclesport@grupcordada.com
www.cerclesport.com

Des de fa més de 40 anys a la Vila.
A LA MUNTANYA VES-HI PREPARAT

GR ZERO
ESPORTS DE MUNTANYA

Trav. de Gràcia 132
08012 Barcelona
934 16 10 67

CLUB EXCURSIONISTA DE GRÀCIA
www.cegracia.cat
cegracia@cegracia.cat
Passatge Mulet 4, 08006 Barcelona.
Tel. 93 237 86 59 / Fax 93 237 31 48

clubexcursionistadegracia
@cegraciacat
@clubexcursionistadegracia